

Disputatio juridica inauguralis de jure naturali

<https://hdl.handle.net/1874/340703>

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
JURE NATURALI.

QUAM
DIVINO NUMINIS AUSPICIO

Ex auctoritate Magnifici D. Rectoris,

D. JOHANNIS van MUYDEN,

J. U. D., ejusdemque Facultatis in Illustri hac Academia
Ultrajectina Professoris Ordinarii, Dignissimi,

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici consensu, & Nobilissime
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

PRO GRADU DOCTORATUS,

Et summis in UTROQUE JURE honoribus & Privilegiis
ritè, ac legitime consequendis,

Eruditorum Examine subicit

NICOLAUS WINKEL, Nardà-Batavus,

Ad diem 9. August. horis locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officina FRANCISCI HALMA, Academiæ
Typographi, clc lcc LXXXVII.

Spectatissimis Gravissimisque VIRIS,

D. JOANNI LEYENDECKER, |

Verbi Divini in Ecclesia quæ Nardæ
Christo colligitur Ministro fidelissimo,
doctissimo, piissimo:

Tutoribus meis
fidelissimis,
ac Studiorum
meorum Faut-
toribus plu-
rimum hono-
randis, co-
lendis.

D. CORNELIO BROUWER, |

ejusdem Civitatis Consuli gravissimo,
Ecclesiæque Seniori vigilantissimo:

JUXTA QUOS,

Clarissimis VIRIS,

D. JACOBO CLERQUIO, tum Theologo
tum Philosopho acutissimo, doctissimo; Ecclesiæ quæ
in Pago, vulgo *Hilbersom* / colligitur Pastori diligentis-
simo; Cognato meo summo honore prosequendo:

D.D. CYPRIANO REGNERI ab OOSTERGA,
J. U. D. nec non in hac alma Academia Professori
primario, promotori meo, & studiorum meorum
indefesso, colendo

*Hanc Disputationem Juridicam
Inauguralem*

Offert & inscribit

NICOLAUS WINKEL.

Auct. & Resp.

DISPUTATIO JURIDICA
P R O O E M I U M.

Quoniam disputaturo, ut pote me-
tam sepiissime optatam jam jam
contingenti, aptitudinis suæ mi-
nusculam saltem specimen adduce-
re incumbit cuidam hæc, alii illa
ex tam amplo virorum eruditorum
ingenio deprompta, quæ collecta
vulgo corpus appellamus, placue-
re, varius est enim hominum appetitus; Ego autem
(ne hunc approbatum & laudabilem ordinem inver-
tam, multa mecum volvi tandem tamen permissu
Nobilissimæ Facultatis Juridicæ, tum propter mate-
riæ excellentiam, tum quia similia objecta, mihi
semper maxime placuere, hanc, sum amplexus, quæ
agit de JURE NATURALI, quam pro ratio-
ne mei temporis, quanquam maxime angusti, paucis
expediam.

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
JURE NATURALI.

THESIS. I.

Uti in his, more solito, quidam ordo observetur necesse erit hujus juris naturalis definitionem præmittere, quam nobis Justinianus hoc modo suppeditabit, dicit enim jus naturale esse quod natura omnia animalia docuit, *l. i. inst. h. t.* hanc definitionem multorum animis adversari satis constat, tamen si Imperatoris nostri mentem bene perscrutemur, nec causam, nec ullius dubitationis suspicionem habere poterimus, dicit enim hoc jus, quod intelligit, non esse illud jus quod soli humano generi convenit, sed se hoc jure putare istum.

istum naturæ instinctum, quem cum brutis habemus communem, ut conjunctio maris & fœminæ, quam vulgo matrimonium appellamus, liberorum vel fœtuum procreatio, educatio. Videmus enim inquit Imperator. *inst. b. t.* cætera animalia istius juris peritia censerî. Si hæc ita sint uti lege datâ patet, bene igitur & optime Justinianus dixit hoc sensu; quis enim neget hæc tam in brutis quam in hominibus reperiri, quoniam æque ipsis ac nobis à natura (id est) mederatore naturæ eadem (quo ad hæc superiora) principia sunt indita; Imo si liceat, cum veniâ quorundam, quibusdam philosophis placuit illis etiam si non principia, saltem illorum principiorum quendam gustum adscribere.

I I.

Verum ut hominibus his forsitan alius quam hujus facultatis magis intellectores, in paucis cedamus, dicemus eorum hominum, & etiam nostrum jus naturale esse, quod rectæ rationis dictamen sine mentis discursu jubet, id est, quod ex sola innata ratione deducitur, & hanc definitionem, quanquam magis philosophica quam Juridica videatur Juri tamen non contrariari putamus, has enim disciplinas maxime connexas mihi persuadeo bonus enim Juridicus verus est Philosophus nisi fallor, ut patet *l. i. §. i. dig. de just. & jure* agendum primo hanc definitionem juri conformem probemus.

III.

Objicit forsitan homo quidam curiosus definitioni datæ, multæ obstant leges dictamini rectæ rationis (id est) juri naturæ adversantes, quemadmodum hæ, quæ agunt de servitutibus, usucapione &c. Respondemus illi hic non fieri mutationem dictaminis rectæ rationis, verum tantum applicationis illius dictaminis, sive legis naturalis & quemadmodum res exemplis solet illustrari, hoc adducemus; quod summum imperium continebit. Magistratus ergo, puto superiorem, præpositus alicui populo, utpote talis, cui ab ipso populo summa majestas est delegata, ut eundem bene regat, & juri conformem; primo in ejus indolem (si sapiens sit) inquireret, inquisito ejus indole, regimen suum ei accommodabit; veluti si indolem populi inveniat magis servilem ei Monarchiam imponet, uti sua auctoritate (illius enim est patiens) hunc frenet. Contra vero, si reperiat indolem populi magis generosum, Monarchiam deponet, & ipsi tanquam Mecænas erit, modicoque fræno coërcebit; nullus non videt hic, potestatem magistratum non amittere, sed eam tantum bene temporari accommodare quis igitur hæc statuit Juri Naturali repugnare, quod scilicet possim deductiones ex Jure meo naturali profluentes, salvis tamen manentibus principiis omni occasione applicare; quod ad me, hunc non esse Juris Naturalis abusum, verum summam in eo applicando esse prudentiam, tanquam omni temporari hoc posse applicare cum ratione affirmo, atqui sic definitionem hanc corpori

pori nostro non esse absonam verum, cum eo congruere, quis neget, accommodata enim sunt omnia in corpore nostro objectis, quod si quis neget probabitur.

I V.

Quemadmodum, ut supra diximus, jus naturale objectis cum prudentiâ debet convenire, & inde pro ut objecta sunt, quibus applicatur, diverse denominetur, uti supra attigimus, his ergo præmissis, bene Jurisconsulti fecerunt, quod Juris Naturalis, pro ut objecta sunt inde denominaverint diversa nomina, huic, vel illi populo (uti ejus indolis reperitur) convenientia, aut etiam civitati, optime igitur dixerunt, jus illud, quod toti populo placebat (quanquam etiam naturale sit) esse jus gentium; quod vero magistratus unius civitatis putabat subditis conducere, appellaverunt Jus Civile; non tam ad tendentes ad ipsum jus, quam ad ejus usum, uti patet ex consequentibus, ad indolem enim vel consuetudinem, ne populus turbetur) magis attenderunt, quam quidem ad ipsum jus naturale strictum.

V.

Videamus ergo primo paucis, quid de Jure Gentium sit dicendum, quod, si quisdam superiora respiciat, etiam Juris Naturalis fundamento inniti putabit: hujus sane definitionem nobis Justinianus offert. *Inst. H. T.* quo ple-ræque gentes vel saltem moderatiores utuntur, id est quod approbavere cum ratione convenire, non tam accura-

8 DISPUTATIO JURIDICA

te, ut omnibus partibus rationi naturali; stricte sumpto, conforme sit; ast, illud quod sapienter temporis, populo, & locis, accommodatum est; hinc omnes fere contractus orti sunt, ut Emptio, Venditio, Locatio, Conductio &c. Videntes enim hominem homini debere inservire, uti hæc commode fierent usu recepere, utpote cum ratione, hoc tempore ad jus innatum attendentes. Ideoque puto distinctionem Juris Gentium, in primævum & secundarium commode posse omitti, verum cum multi contrarium contendant quæstionem à limite attingemus.

V I.

Definitur igitur jus Primævum, quod ex simplici ratione profluit: secundarium quod usu receptum & approbatum est; profecto si hanc definitionem Juris Primævi ad trutinam revocemus, & ad eandem revocatum si cum jure nostro naturali examinemus, & ad id bene attendamus, examinatori haud difficile erit, jus nostrum innatum, sive naturale, cum Jure Gentium Primævo, confundere; dicitur enim quod jus Primævum, id sit, quod ex sola, & simplici ratione profluit, atqui hæc sola & simplex ratio nobis est ipsum Jus Naturale, (si non ipsum, saltem deductiones ex eodem jure scilicet naturali petita) non enim dantur duo distincta fundamenta, sive principia in homine, ex quo omnia profluunt dictamini rectæ rationis congruentia, & ex quibus cuncta profluunt, & deducuntur, implicat enim contradictionem, verum unum datur, quod
Juris

Juris Naturalis sive rationis nomine nobis venire solet.

V I I.

Procedat jam breviter Jus Gentium secundarium, quod definitur hoc modo; Jus Gentium secundarium est quod usu receptum & approbatum est; major fateor hic refidet difficultas si hoc jus cum Jure Naturali velimus comparare, verum quidquid sit, Jus Naturale, habet tamen pro suo fundamento ut diximus thesi quinta, & sic commode (quod tamen cum mica falis accipiendum) effectus Juris Naturalis appellari potest, adgnoscat enim Jus Naturale suum fundamentum; Quod enim gens quædam usu suscipit & approbat, illud saltem videt salutis suæ conducere, per consequens utitur ratione in eo bene suæ salutis accommodando, quæ ratio nihil aliud est quam naturalis, profluit enim ex Jure Naturali; si vero aliquis nolit referre ad Jus Naturale, per me licebit, nec multis cum ipso contendam.

V I I I.

Paucis de Jure Gentium absolutis, & aliis de Jure Civili adhuc brevius dicemus dicitur igitur quod Jus Civile sit, quod quæque civitas sibi constituit, eadem quæ & supra etiam hic ratio obtinet, magistratus nam bona indolis populis sui ratione habita has vel illas separatas illi constitutiones quas vulgo leges Municipales appellamus præscibit, similis etiam ratio obtinet in Familiis &c.

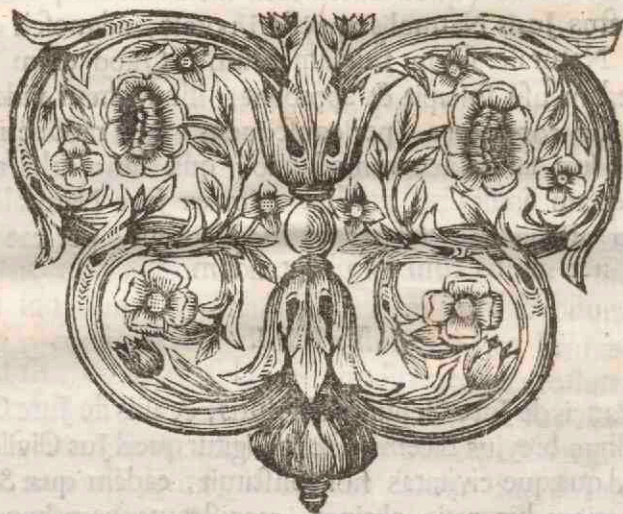
B

sed

10 DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS.

sed hæc jam pro ratione mei temporis huc usque sufficiant. Fateor quidem omnia non legibus quæ dicta sunt probari, nec sum ignarus quod Juris Consultus sive lege loqui erubescat sed scimus etiam rationem esse animam legis idcirco qui ratione utitur idem utitur legibus, uti igitur ignoscatis rogo.

F I N I S.

A N N E X A.

I.

Princeps an sit legibus solutus?

II.

Tortura non est admittenda.

III.

Quo ad confiscationem bonorum in crimine læsæ majestatis filii quidem tenentur sed non filia l. 5. Cod. de Crim. læsæ Majest.

IV.

Munus Advocati est summa nobilitas.

V.

Inspectio an vulnus sit lethale non est admittenda.

F I N I S.

A X A D
Ornatissimum, Clarissimumque VIRUM

DOMINUM

WINKELIUM

Post diuturnum Philosophiæ studium I. V.
lauream Doctorem reportantem.

Verarum rerum genuinas querere causas,

*A vero falsum distinguere, dogmata vulgi
Spernere fallacis, nullo terrore moveri
Inani, verum & summum cognoscere nu-*

men,

Quod neque blanditiis rapitur, neque tangitur irâ,

Naturæ longe abstrusos penetrare recensus,

Hoc summæ est virtutis opus, durique laboris.

Hoc campo teneris voluisti currere ab annis

WINKELI, neque te quidquam retinere, volentem

Currere, quod potis est, sternis hoc tramite rectum

Ad summum tibi culmen iter: nunc præmia tanto

Digna labore refers, Nemesis justitissima doctum

Cinget honore caput, dum naturalia jura

Ipsæ sagax omnis naturæ mysta recenset.

Sic post sudores nocturnos atque diurnos

Nunc exoptatam dabitur contingere metam.

Amicus Amico.